

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

Harakeke Pūnga Whānau

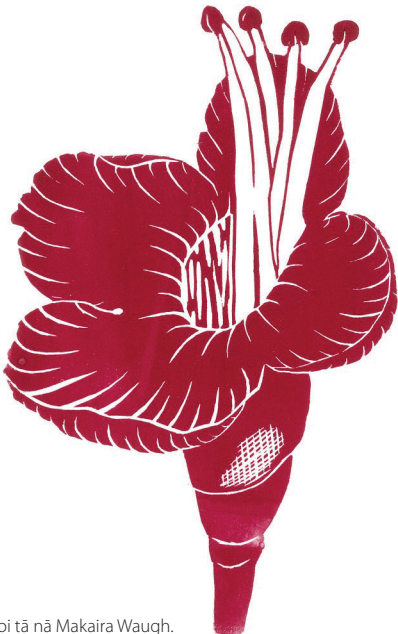
Mahi toi nā Charlotte Prebble.

Nā Priya Gain

He maha ngā ngohe kei tēnei kōwae ako e whai wāhi ai ngā tamariki ki te whakaputa i ō rātou whakaaro e pā ana ki ngā kupu whakarite me ngā kitenga mō te harakeke mā te puoro me te mahi nekeneke i runga i te ngākau auaha me te wairua ngahau. He mea waihanga ngā rawa me ngā tūkanga i runga i te tikanga whakaako a Orff, arā, kei te tuituia te mahi waiata, te mahi nekeneke, te reo, te whakatangitangi puoro me te tito ohia. Kei www.ketearonuiorff.com te roanga o ngā whakamārama mō te mātauranga Orff me te hoahoatanga o ngā marautanga mā ngā kura tuatahi o Aotearoa.

Kua whakarārangihia mai ngā ngohe ki ngā kōwae ako e toru hei whiriwhiri noa mā te kaiako. Hei konā, ka kitea te hora o ngā mahi kei raro i tēnei kaupapa – ka rua wiki pea, neke atu rānei te roa. Heoi, nā te āhua o te whakatakoto, he māmā noa iho hoki te tiki ake i te ngohe kotahi anake hei akoranga tōtahi kē.

I te mea he ringatoi hoki te kaiako, kei te ākina rātou kia whakahāngai i ngā rauemi ki ā rātou tikanga whakaako, ki ā rātou tamariki hoki. Tērā pea, ka pai ngā tamariki ki ētahi ngohe, kāore pea rātou e pai ki ētahi atu. Ka taka te wā, ka āta pakari haere tō rātou tū me ā rātou whakaaturanga auaha. Tērā pea, ka whakaawe te kaiako e ngā akoranga nei, ā, ka whakawhanake mai i tētahi whakaaturanga nui ake hei whakatū ki tētahi huinga ōpaki, ki tētahi huinga ōkawa rānei. Ko te whāinga matua, kia ngāwari tēnei rauemi, kia māmā ngā mahi mā ngā tamariki, kia kitea hoki ngā ara maha e puta mai ai ngā mahinga auaha e kōkirihi ana e te tamaiti. Ko te tūmanako, kia rite tonu te hokinga atu o ngā tamariki ki ngā ngohe nei, pērā i te waiata, i runga i te ngākau harikoa. Kia hua mai hoki ā rātou ake tini mahinga auaha me ngā titonga ohia.

Toi tā nā Makaira Waugh.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA A

Ko ngā kitenga o ngā tamariki, ko ngā kupu whakarite me ngā mahinga toi hei tīmatanga

Ngā tānga ā-karu

Mēnā kei te tipu mai he harakeke ki tō kura, mauria ngā tamariki kia kite i te tipu nei. Ki te kore, whakaatuhia tētahi whakaahua, tētahi pikitia rānei ki a rātou.

Me āta titiro te katoa o te akomanga ki te rākau.

- Matapakina te āhua o ngā rau. Ohia manomanotia ngā kupu e whakaahua ana i ngā rau.
- Whakaatuhia ngā wāhanga o te tipu, kei te whakamarumarutia ngā wāhanga o roto e ngā wāhanga o waho.
- Whakamāramahia atu ki ngā tamariki, he pakeke ake ngā rau o waho, arā, ko ngā mātua me ngā kaumātua ērā e whakamarumarua ana i ngā rau pakupaku, ānō nei he tamaiti tērā kei te pūtake o te tipu.

Koia hoki te take he tohu te harakeke mō te whānau i te ao Māori.

- Whakarārangihia ngā kupu āhua e hāngai ana ki ngā rau. Āta mātaihia ngā āhuatanga moroiti o te rau, arā, ko te pito o ngā rau, ko te piko, ko te takoto o tētahi ki runga ake i tētahi, hei taurira, kua koki, kua kōpiko, he tōtika, he koi, kua takaia
- Āta tirohia ngā te hanganga o ngā wāhanga o te harakeke, e kīia ana e ngā kairaranga ko te 'kōwhiuwhiu'. Me he akaaka o te kōwhiuwhiu, ki te whakatōkia te mea kotahi noa, ka tipu ake he kōwhiuwhiu hou. Ka tipu haere te pūnga, ka hōrapa, ka tū mai he rākau nui anō.
- Whāngaihia ngā tamariki ki ētahi kupu Māori mō ngā wāhanga rerekē o te harakeke.

E pūmau tonu ai te ora o te rākau, e kore ngā kairaranga e huhuti i te rito, i ngā mātua (awhi rito) rānei. Ka noho ngā mātua ki te tiaki i te tamaiti/rito.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

Ngā rau tūpuna o te harakeke.

Mahi toi nā Amelia Prebble.

Mahi toi nā Charlotte Prebble.

Tonoa ngā tamariki kia tā ā-karu i te tipu, me āta titiro rātou ki ngā āhuatanga moroiti o te rākau. Ānō nei he tānga tēnei nō te mātanga pūtaiao, arā, kei te āta mātaihia ngā taipitopito katoa.

- Āta whakaatuhia ngā wāhanga o te tipu pērā i te pūnga, i ngā putaputa, i ngā kōiraira rānei ki runga i ngā rau, waihoki ko ngā pito taretare.
- He tukutuku pūngāwerewere e huna ana ki roto i te tipu?
- Kei te kite rānei koe i ētahi atu pepeke, he koirora anō rānei e noho ana i tēnei rākau?
- Ki te āta mātakitaki koe, ka tau mai ētahi manu ki te rākau?
- He aha hoki rānei ngā manu ka tau mai ki runga i te rākau nei ki ō whakaaro?

Ki te whakakotahihia te kōrero mō te whakapapa, mō te whānau me ā rātou tānga pūtaiao, ka whai kiko ā rātou tānga, ka rongo hoki rātou ki te hōhonutanga o te kaupapa. Kātahi, ka āhei rātou ki te whakamārama atu i te noho o te whānau ki roto i te pūnga harakeke.

Te Tango Whakaahua

Me he kāmera ā ngā tamariki, ka āhei hoki rātou ki te whakaahua i te rākau, ki te tini i te pānga atu o te aho, i te taitapa hoki o te pikitia. Mā konā, ka aro atu rātou ki ngā wāhanga rerekē me ngā taipitopito o te rākau. Mēnā ka taea e rātou te tiki ake i tētahi momo taupānga whakaraweke whakaahua, ka taea te rāwekeweke i ngā whakaahua o te harakeke. Ko te aronga nui o tēnei momo ngohe ko te taha toi, arā, ko ngā momo mahi whakapaipai whakaahua pērā i te haukoti āhua, i te tātari aho, i te kauruki whakaahua me te rāwekeweke i ngā kano.

Whakaahua nā tētehi tamaiti, e 8 ōna tau.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

Ka taunga ana ngā tamariki ki te waiata, tukuna tēnā me tēnā ki te kimi i ā rātou ake whakaputanga o te waiata, arā, kāore rātou i te whai noa i tētahi taurira.

Mēnā e mōhio ana koe ki te tikanga whakaako a Orff, me whakauru noa te oro paerima ki ngā āputa i roto i te waiata mā te pakakau, mā te pakakau rino rānei.

Wāhanga A: Te Waiata mō te Whānau o te Pūnga Harakeke

Te Whakataki i te Waiata Tāruarua

Whakatakina te Wāhanga A o te waiata, arā, waiatahia tētahi rerenga o te waiata, ā, me tāruarua ngā tamariki i taua rerenga. Me waiata noa, me whakatangitangi hoki rānei i te ukulele, i te rakuraku rānei. E rua anake ngā rauoro, arā, ko te C me te G⁷.

Ka waia haere ngā tamariki ki te rangi, tonoa rātou kia whai i te taki. Me papatu rātou i ō rātou turi (ia 2 taki) – ko te “Tuku Taki” tēnei ki runga i te titonga tōpū.

E Tūhura ana i te Mahi Takitaki

Ka waia haere ngā tamariki ki te “tuku taki” ki runga i ō rātou turi, tukuna rātou kia mahi i ētahi atu tūmahi hei whai i te taki, arā, ko te pakipaki, ko te papatu i te papa, i ngā matiwaē, i ngā pokohiwi rānei, i te pakē matimati ... tukuna ngā hinengaro auaha o ngā tamariki kia rere.

Kia nui ngā waiatatanga o te waiata (ko te wāhanga A anake). Whakamātauria ngā momo whakaputanga rerekē, arā, kia māmā te reo, kia pōturi, kia tere, kia ihiihi, kia kaha, kia aha atu anō rānei. Māu tonu ngā āhuratanga e whakatauiria atu i te tīmatanga o ia putanga o te waiata. Ka whai haere ngā tamariki i a koe – me whakamātau ngā āhuratanga maha hoki. Kia nui ngā waiatanga o te waiata, ka taunga haere ngā tamariki ki te waiata.

Tonoa ngā tamariki kia kimi i ētahi mahi ā-ringa e hāngai ana ki te harakeke hei whakaahua hoki i te noho o te whānau.

Harakeke

pūnga whānau

i te aroha

pūtake kaha e

He waiata ā-ringa mā te akomanga

Whakamātauria ētahi mahi ā-ringa ki te kimi i tētahi whakaraupapatanga ā-ringa mā te katoa hei mahi mai i tō koutou ake waiata.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi
ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu
ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui,
i te pānga atu o tētahi taumahatanga
nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2-4 (Taumata 1-2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

Harakeke Pūnga Whānau

Priya Gain

WĀHANGA A

C *Karanga a te kaea* *Whakahoki a te rōpū* **G7** *Karanga a te kaea*

Ha-ra-ke - ke Ha-ra-ke - ke pū-nga whā - nau

X X X X X X

X = Taki makamaka

4 *Whakahoki a te rōpū* *Karanga a te kaea* *Whakahoki a te rōpū* *Katoa (mai i te whetū)**

pū-nga whā - nau i te a-ro-ha i te a-ro-ha pū - ta - ke

X X X X X X

7 **C** **WĀHANGA B**
Hei ngohe kanikani

ka - ha e

X X X

Pākia ngā X

10 **WĀHANGA C**
Hei tūo ohia, pēnei i ngā karanga o ngā manu me te kanikani ā-ringa o te tūi

TE
RITO
TOI

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

Wāhanga A: Te Waiata mō te Whānau o te Pūnga Harakeke

He Waiata Tuku, He Tākaro Tuku rānei:

Te Tuku Kōhatu

Me noho ngā tamariki ki te porowhita. Me rite ō rātou ringaringa ki te tuku atu i tētahi mea (tirohia te whakaahua). Ka waiata ngā tamariki i te waiata ka tukuna te kōhatu (hei tauira he kōhatu nō te awa, me waihanga rānei ngā tamariki i tētahi kete kōhatu karakara mō tēnei ngohe) ki te taha matau e whai ana i te rere o te taki. Ka huri haere te kōhatu i te porowhita. He āwhina nui mēnā kei te kaiako tētahi papā, tētahi atu mea rānei hei whai i te taki kia mōhio ngā tamariki ki te wā tika kia tuku i te kōhatu, arā, “me tuku te kōhatu i te paonga o te papā”. Ka roa pea ētahi akomanga e whakaharatau ana i tēnei mahi kia tika te rere o te kōhatu i te taki o te waiata.

He kēmu: Te Tū hei Kaiwhakatangitangi Puoro

Ka eke te nui o ngā pakipaki ki te toru (i te mutunga o te Wāhanga A), rapua te tamaiti e mau ana i te kōhatu ki tōna ringa mauī. Kātahi ka whakawhiti atu taua tamaiti i te kōhatu ki tōna ringa matau, ā, ka paoa e ia te papa kei mua tonu i a ia mā te kōhatu, kia toru ngā wā. Kātahi ka hoatu ia i te kōhatu ki te tamaiti kei tōna taha matau, ka haere ia ki te noho ki waenganui i te porowhita. Ka tangohia e ia tētahi o ngā taonga whakatangitangi mai i tētahi putunga iti o ngā taonga whakatangitangi māori noa, arā, he rarā, he tiāre, he papā ā-ringa, he kōhatu anō pea nō te awa, he kōrari rānei. Ināianei, he kaiwhakatangitangi tēnei tamaiti i te roanga o te kēmu. Ka whai ngā tamariki i te taki, ka whakatangitangi i ā rātou taonga puoro i te wā e waiata ana, e tuku atu ana ngā tamariki i te kōhatu. Me whakatangitangi hoki ā rātou taonga puoro i te wā o ngā paonga e toru hei whakaū i te whakakapinga o ia putunga o te waiata.

Me waiata tonu, me tuku haere te kōhatu kia nui ngā kaiwhakatangitangi, arā, kia eke te tokomaha o ngā kaiwhakatangitangi e noho ana i waenganui i te porowhita ki te 8–10.

TE
RITO
TOI

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

Ka mōhio ana ngā tamariki ki te whai i te āwhata oro, he ngohe pai tēnei mō waho, i raro i ngā hīhī o Tamanui.

Wāhanga B: Te Waiata mō te Whānau o te Pūnga Harakeke

He whakataki i te Āwhata o te Waiata

Whakamāramahia atu te pikinga ake o te āwhata oro o te waiata. Whakatauirahia mā tō reo, mā tētahi taonga whakatangitangi rānei, arā, mā te pakakau, mā te rehu rānei.

- Mā ngā tohu ā-ringa (mā te āwhata hauoro rānei), whakaatuhia ia whakapikinga ake o te oro.
- Me whai ngā tamariki i ō tohu ā-ringa, arā, “Ka piki ake te oro i te taumata kotahi, me piki ake hoki tō ringaringa i te taumata kotahi.”
- Tonoa ngā tamariki kia āta whakarongo mō te taenga atu ki te oro teitei rawa o te āwhata. Tonoa rātou kia pakipaki i te putanga mai o te oro teitei rawa. Ka tatau ētahi tamariki i te nui o ngā oro (ko te waruoro te kupu mō te oro tuawaru), ka matapae ā-taringa kē ētahi.

Ka mau i ngā tamariki te mahi nā, me tūruru ngā tamariki, ā, ka rongo rātou i tētahi oro, ka tīmata ki te tipu haere. Ko te whāinga, ka tae atu koe ki te oro teitei rawa, kua tū tōtika ngā tamariki. Me pakipaki, me peke ake rānei i te taenga atu ki te oro teitei rawa.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

I tētahi akoranga anō, arā, kia nui ngā tūhuratanga o te tamaiti i tōna kotahi, me mahi takitoru ngā tamariki ki te kimi i ētahi nekehanga hei whakatipu i te rōpū, hei whakakotahi i ngā rau harakeke e ono (arā, ko ngā ringaringa) kia puta mai tētahi tipu hou.

Wāhanga B: Te Waiata mō te Whānau o te Pūnga Harakeke

Ngā Ngohe ā-Tinana:

Hei Whai i te Āwhata Oro o te Waiata

Ka whai ngā tamariki i a rātou ake kitenga ā-kanohi (ngā tānga, ngā whakaahua rānei) ki te waihanganga i te āhua o ngā rau mā ō rātou ringaringa. Ka whāia hoki ngā kupu i puta mai i te ohia manomano, arā, ko te koki, ko te kōpiko, ko te tāwhiuwihu, ko te tōtika, ko te koi, ko te whētuitui hoki.

Tonoa ngā tamariki kia tipu ake i te tangi o te āwhata oro, ka tae ki te mutunga, me whātoro ō rātou ringaringa pērā i ngā rau harakeke e rua. I te mutunga o te āwhata, tukuna ēnei tohutohu; "Ināiane, me tākai/whakaea kōpiko/whai koki ō rau." Me tuku tohutohu i te taenga atu ki ngā taumata rerekē hoki, arā, "I tēnei wā me kōpiko ō rau mai i raro, kia tōtika rawa rānei te toronga ake ki runga rawa". Ka taunga ana ngā tamariki ki ngā āhua me ngā taumata rerekē, tukuna rātou kia kimi i tō rātou ake āhua hei whakakapi i te ekenga o te āwhata. Ākina ngā tamariki kia āta whakaaroaro mō ngā āhuetanga moroiti o te rau, pērā i ngā pito taretare. Ka mahia mai pea tērā e ngā matimati.

Whakamātauria tonutia ngā huānga kanikani pērā i ngā taumata rerekē me te mokowā. Me whakaatu tētahi haurua o te akomanga i tō rātou tipunga ake ki te āhua o te harakeke. Ka mātakitaki te toenga, ka kite rātou i ngā mahi rā, me matapaki ngā painga, arā, ko ēhea ngā nekehanga whai kounga, he aha hoki te take e pai ana aua nekehanga? Mēnā e āhei ana, tukuna ngā tamariki kia āta whakaaroaro anō, ā, ki te whakaputa anō i ō rātou nekehanga ā-tinana i runga i ngā kōrero a ō rātou hoa. Tangohia pea he whakaahua o ngā hanganga, kia kite ngā tamariki i a rātou anō.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

Me whakatangitangi hoki pea ētahi hopunga puoro (pērā i ērā a Hirini Melbourne) hei tūhura i ngā āhua me ngā nekehanga o ngā manu. Me waihanga pea tētahi whakaaturanga ohia ā-tinana, arā, he momo kanikani.

Wāhanga C: Te Waiata o te Whānau o te Pūnga Harakeke

Te Whakataki i tētahi titonga ohia kōwhiowhio mō ngā karanga o ngā manu me te kanikani ā-ringa o te tūi

Ka tae ngā tamariki ki te tihi o te āwhata, tonoa rātou kia pupuri i ō rātou toronga ā-ringa, me tū noa mō tētahi wā. Me wahangū ngā tamariki, me āta whakarongo hoki. Kātahi, ka āta whakaheke ngā tamariki i ō rātou ringaringa, ā, mēnā e āhei ana rātou me tīmata rātou ki te korowhio kia rite anō ngā reo ki te korowhiti o tētahi huinga manu. Tukuna rātou kia whakaputa i ētahi o ngā tauira whakatangitangi o ngā manu, ā, me whakarongo hoki rātou ki ngā reo e puta atu ana i ngā momo 'rākau' rerekē i roto i te rūma. Me tonu hoki rānei ētahi tokorua ki te whakamātau i tētahi whakawhitinga ā-reo. Me whakaatu ētahi tokorua i ā rāua mahi ki te rōpū, kia rongo te katoa i ngā momo whakawhitinga ohia o te reo puoro.

Tūi – E Noho ana i runga i te Harakeke:

Ka tae ngā tamariki ki te tihi o te āwhata, tonoa rātou kia pupuri i ō rātou toronga ā-ringa, me tū noa mō tētahi wā. Me whakarongo noa ngā tamariki, kātahi ka āta noho rātou, ka whakaheke hoki i ō rātou ringaringa ki mua tonu i ō rātou aroaro hei waihanga i te āhua o te tūi. Hei parirau, hei ngutumau pea ō rātou ringaringa. Tukuna ngā tamariki kia whakamātautau haere i ētahi āhua me ētahi nekehanga ā-ringa mō te tūi e noho ana ki runga i te rākau harakeke.

Ko tāku mahi, he whakanoho i ngā tamariki i te tuatahi hei whakaako i tēnei āhuatanga. Mā konā, e āhei ana ngā tamariki ki te āta aro atu ki te āhua o ā rātou mahinga ā-ringa. Heoi, i te akoranga tuarua, ka whakahau au i ngā tamariki kia tū motuhake ki te āta whakamātautau i ngā taumata rerekē, i ngā āhua ā-tinana me ngā nekehanga rerekē. Ki a au, ko te painga atu ki te kore ngā tamariki e neke haere ki wāhi kē, me tū noa ki te wāhi kotahi. Pērā i te tipu, me ū ngā pakiaka o ngā tamariki ki tō rātou tūrangā, heoi, he pai noa te āta whakamātautau i ētahi nekehanga ā-tinana i a rātou e tū ana. Mēnā e hiahia ana ngā tamariki kia tū ki te mahi i ngā nekehanga o ā rātou manu, kei te pai noa iho tēnā. Whakaatuhia atu ki ngā tamariki ngā painga o ngā taumata rerekē mā te tango whakaahua, me tū rānei tētahi haurua o te akomanga ki te whakamātautau i ō rātou nekehanga, ā, me mātakitaki noa te toenga. Me tāpiri atu ngā tamariki tō rātou titonga ohia oro ā-waha hoki i a rātou e tūhura ana, e tākaro ana i ō rātou hanganga ā-tinana.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

He Taura o te Haiku

Rau horahia

Wiri, kapa, tū, rapa

Awhi mai e

Te Whakauru atu i te Reo me ngā Kupu Whakarite

Whakāmāramahia atu ētahi whakataukī/kīanga rānei e pā ana ki te harakeke me te noho ā-whānau. Ka taea pea e ngā tamariki te tito i ā rātou ake rotarota, hei taura, ko tētahi haiku mō te harakeke, me whai rānei tētahi o ngā kīanga/whakataukī kei raro iho nei.

Kia kaha, kia māia, kia manawanui

Waiho i te toipoto, kaua i te toiroa

Aroha mai, aroha atu

Ehara taku toa i te toa takitahi engari he toa takitini

Ahakoā te iti te kākano, he pounamu kātahi ka tipu ake

Me whiriwhiri ia rōpū kanikani tētahi kīanga/rotarota rānei e hāngai ana ki tō rātou hanganga ā-tinana. Tāia ngā kupu, tāpirihia atu tētahi 'pānui' ki mua tonu i ō rātou hanganga. Me pānui ā-waha pea tētahi atu tamaiti, te kaiako rānei, i a rātou e tiroiro ana i ngā whakaaturanga toka ā-rōpū – ānō nei e hīkoi haere ana rātou i roto i tētahi wharetoi e pānui ana i ngā kōrero mō ia mahinga toi.

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA B

He Waiata, he Nekehanga, he Tākaro Puoro hoki mā ngā Tamariki

Me he rawa kanikani
āu, pērā i te kāmata, i te
rīpene rānei me hoatu
ki a rātou, heoi, he
kōwhiringa noa tēnei.

He Kōrero i waenganui i te Harakeke me Tāwhirimātea.

He pēhea te haere o tētahi whakawhitinga kōrero i waenganui i te harakeke me Tāwhirimātea?

Tūhuratia te reo i te tuatahi

Me whakatakoto te akomanga i tētahi rārangi ā-kupu mō te hau. Tāia tētahi kupu ki ia pito o te rārangi, ā, tonoa ngā tamariki kia kimi i ngā kupu tōtika hei whakauru atu ki waenganui. Ka āta whiriwhiri ngā tamariki i ia kupu hei whakatakoto ki runga i te rārangi ā-kupu. Kei tētahi taha o te rārangi ngā kupu e pā ana ki ngā momo hau, kei tērā atu taha ngā kupu mahi e hāngai ana ki ngā momo hau rerekē, hei whakaahua hoki i te mahi a ngā rau. Ko tētahi momo whakawhitinga kōrero tēnei i waenganui i a Tāwhirimātea me te rākau harakeke a Tānemahuta.

He tauira rārangi ā-kupu mō te hau

kōtengitengi	ngū
kōkōuri	pīwari
pūrekereke	kopekope
hau pūkeri	tītahataha
tūpuhi	pioioi
tūpararā	hūrorirori
	takawheta

Me whakapāho ngā momo puoro rerekē hei whakaahua i ngā kare ā-roto/ whakawhitinga rerekē. Ka tūhura ngā tamariki i ngā nekehanga rerekē, mai i te nekehanga mārire ki ngā nekehanga kaha. Me whai wāhi motuhake ngā tamariki kia whakaharatau i ā rātou nekehanga. Me ū ngā waewae ki te papa, me nekeneke ō rātou tinana me ō rātou ringaringa. Me akiaki ngā tamariki kia whakamātautau i ngā hanganga rerekē ki ngā taumata rerekē.

TE
RITO
TOI

E āwhina ana i ngā kaiako kia mahitahi ki ngā tamariki i tō rātou hokinga atu ki te kura i muri atu i tētahi aitua nui, i te pānga atu o tētahi taumahatanga nui rānei ki tō rātou ao

Hā Ora: Te Ahi Kātoro
Tau 2–4 (Taumata 1–2)

WĀHANGA C

E whakakotahi ana i ngā huānga katoa hei waihanga i tētahi whakaaturanga ōpaki (ōkawa rānei)

Ka taea te mahitahi ki ngā tamariki kia waihanga i tētahi whakaaturanga mā ngā ngohe e rārangi mai ana ki runga ake nei.

Hei tauira:

I tētahi haurua o te akomanga e waiata ana, me mahi ā-rōpū te toenga ki te whai i te tipunga ake o te āwhata hei waihanga i ā rātou hanganga. Me korowhio hoki ētahi o ngā kaiwaiata, i ngā kaikanikani e mahi ana i ētahi mahinga ā-ringa māmā, iti hoki mō te rau. Ka hīkoi haere tētahi tamaiti, te kaiako rānei, ka pānui i ngā papa kōrero. He whakaaro pea ō ngā tamariki e pā ana ki te kuhunga atu o ngā mahinga ā-ringa mō te tūi. Me whakatangitangi pea ētahi hopunga puoro, i tētahi whakaari oro rānei. Ka hiahia hoki pea ngā tamariki ki te whakauru atu i ā rātou mahinga toi, i ā rātou rotarota rānei ki tō rātou whakaaturanga; me whakatakoto ā rātou mahi ki raro iho i ngā papa kōrero, ki runga rānei i te pakitara o muri.

Kia kaha ki te tuku i ngā tamariki ki te matapiki i ngā huānga rerekē hei whakauru atu ki te whakaaturanga i runga i te āhua o ngā tūmomo mahi kua oti i a rātou i te Wāhanga B. Me whai wāhi ngā tamariki ki te whakamātau i ngā whakaritenga rerekē i mua i te whakataunga o te raupapatanga mahi e pai ana ki a rātou. I a au e mahi ana i te taha o ngā tamariki, kua kite au i te hiranga o tēnei kaupapa ki a rātou. I ētahi wā, ka mahia mai he pānui hei whakatairanga i te whakaaturanga – he nui tonu ngā āheitanga. Koia te wā ki te tuku mā ngā hinengaro o ngā tamariki, waihoki ō rātou whakataunga toi, hei ārahi i te kaupapa.